

Beszámoló 2023.

Az energetikai vészhelyzet ellenére a Finta Múzeum nyitva tartását „ügyeleti rendszer” segítségével biztosítottuk 2022. december 1-től. A kiállításaink az érkezés előtt fél órával történő előzetes bejelentkezés után voltak látogathatóak. Ennek ellenére változatlanul érkeztek vendégek vidékről is. Az adminisztrációs feladatok és a feldolgozó munkák elvégzése „home office” keretében változatlanul zajlott. Különös tekintettel a „Mesterhármás” című kiállítás előkészítő munkálataira. November végén már a múzeum valamennyi munkatársa egy emberként állt helyt a gázárak miatt egyre nehezebbé váló körülmények között. Ezt követően zökkenőmentesen zajlott a kiszervezett tevékenységekhez szükséges eszközök szállítása és beüzemelése a munka folytatásához. Ezzel párhuzamosan megkezdődtek az iskolákba kihelyezett múzeumpedagógiai foglalkozások is, amelyeken az év folyamán több mint ezer tanuló vett részt.

Az év folyamán a Finta Múzeum több jelentős fejlesztés helyszíne lett. Túrkeve Város Önkormányzata pályázati forrás segítségével elvégeztette az Attila utcai épület energetikai korszerűsítését. Ezáltal, többek között megújult az épület külső homlokzata és fűtés rendszere is. Az átalakítás miatt nem volt biztosítható az állandó kiállítások látogathatósága, ezért az év folyamán azok zárva maradtak.

2022. április 25-én került megnyitásra Kecskeméten a „Magyar Génius Vándorkiállítás”, melynek megvalósításához Finta Gergely „Trianon” című szobrával járult hozzá a Múzeum. Ezt követően Gyulán, Debrecenben, Győrben, Szombathelyen és Egerben volt látható. Végül a záróhelyszínen Szekszárdon 2023. szeptember 20 – december 10. között lehet megtekinteni.

Az intézmény 2022-ben nyertes pályázatot nyújtott be a Magyar Génius Program keretein belül a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének támogatásával a Nemzeti Kulturális Alaphoz. Ennek köszönhetően közel 25 millió forint támogatásból valósult meg a „Mesterhármás” című tárlat, ami a Finta testvérek anyagát mutatja be eredeti alkotások és korszerű technikai eszközök segítségével. A kiállításához kapcsolódóan megújult a Vadász Pál Kiállítóterem belső tere, világítása, múzeumpedagógiai foglalkozássorozatra került sor, valamint kiadványok is megjelentek.

Az április 28-án megnyílt tárlat már a következő állandó Finta kiállítás előzményének tekinthető. A Finta testvérek életét és munkásságát bemutató tárlatot dr. Shah Gabriella, művészettörténész, a salgótarjáni Dornyay Béla Megyei Hatókörű Városi Múzeum igazgatója ajánlotta a közönség figyelmébe. A kiállítás fő támogatója a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége, melynek képviseletében Ódor János a szekszárdi Wosinsky Mór Megyei Hatókörű Városi Múzeum igazgatója köszöntötte a megjelenteket. Mellettük két további megyei múzeum – Jász-Nagykun-Szolnok és Borsod-Abaúj-Zemplén – vezetősége és a karcagi Györffy István Nagykun Múzeum igazgatója is részt vett az eseményen. Ebből az alkalomból járt először Túrkevéen a Finta Sándor kötetek fordítója és a kiállítás angol nyelvű narrátora, Paksi Erika is. Az ő hangján szólal meg a kiállítás angol nyelvű tárlatvezető rendszere is. A tárlat ezen felül számos korábban nem látható műtárgyat és technikai különlegességet tartalmaz. Hallhatjuk Finta Sándor hangját, részt vehetünk a nyitrai honvéd emlékmű avatásán, vagy akár be is ülhetünk az árnyképvágó Finta Sámuel műhelyébe. A tárlat megvalósítása pályázati úton közel 25 millió forint számottevő bevételt eredményezett a tavalyi évben, ebből idén 8,5 millió forintot fordítottunk a kiállítás befejezésére és a kiállításához kapcsolódó szakmai munkára: múzeumpedagógiai foglalkozásokra, nyomdai kiadványokra. Hasonló időszaki tárlatok rendezése minden muzeális intézmény törvénybe foglalt alapfeladata, de ahhoz, hogy ilyen magas színvonalon valósulhasson meg szükséges a pályázati források bevonása is. Ezúton szeretnénk ismét megköszönni a Nemzeti Kulturális Alapnak és a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetségének a támogatását, amivel ezt lehetővé tette.

Május 3-4-én a Finta Múzeum igazgatója részt vett a szövetség Marosvásárhelyen tartandó évi rendes közgyűlésén és a Magyar Géniusz Konferenciáján.

„Újrahasznosítás a paraszti kultúrában” című tárlatot Benedek Csaba – a szolnoki Damjanich János Megyei Hatókörű Városi Múzeum néprajzkutatója és a kiállítás rendezője – nyitotta meg a XXIII. Kevi Juhászfesztivál alkalmából. A tárlat egyedi és különleges újrahasznosított eszközöket mutatta be a múzeumi és jelenleg is használt tárgyaktól kezdve a műalkotásokig. A jelentősebb méretű vagy a kiállításba be nem hozható eszközök fotóit információs pulton tudták megtekinteni a látogatók. A tárlaton bemutatott eszközök egy részének alkotója a Tiszaföldvár-Homokon élő Pató Sándor néhány éve a Fábry Show Dizájn Center című műsorában is szerepelt.

A juhászfesztiválról teljes körű fotódokumentációt készítettünk több mint 4000 db felvétellel, amit a város rendelkezésére bocsátottunk. Hasonló dokumentációt készítettünk valamennyi nemzeti ünnepen és jelentősebb városi eseményen.

Az idei évben országosan június 24-én került sor a Múzeumok Éjszakájára. A közel két évtizedes hagyományoktól eltérően Túrkevéen ezúttal csak a Vadász Pál Kiállítóterem volt a rendezvény helyszíne. A Finta Múzeum épületében zajló energetikai fejlesztésekkel összefüggő munkálatok miatt nem volt lehetséges a látogató közönség fogadása és a programok lebonyolítása. Ennek ellenére a Múzeumok Éjszakáját változatlanul nagy érdeklődés kísérte. Már a hivatalos kapunyitás előtt is jelentős számban érkeztek az érdeklődők. A helyszínen a Magyar Génius Program keretein belül megvalósult „Mesterhármás” című kiállításhoz kapcsolódtak az események. Az idősebb korosztály érdeklődését elsősorban a tárlat építéséről, a főépületben folyó munkálatokról és a mesterséges intelligencia által színezett helytörténeti felvételekből álló filmösszeállítások keltették fel a mindenre kiterjedő tárlatvezetés mellett. A fiatalabbak a „Mesterhármashoz” kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozásokon vettek részt az „Újrahasznosítás a paraszti kultúrában” című tárlatnak otthont adó teremben és az udvaron. Volt lehetőség tűnemezelésre, árnyképvágásra, bőrizésre, árny-fonal kép készítésre és érme- és tarsolylemez kalapálásra is. Akik az agyukat szerették volna próbára tenni, azok számára a keresztrejtvény, a foglalkoztató füzet, valamint a tárlat interaktív elemei jelentettek kikapcsolódást. Hasonló foglalkozásokkal vártuk a nyári táborok résztvevőit. A tanév kezdetétől ezek a lehetőségek a helyi oktatási intézmények számára is rendelkezésre állnak. A megelőző évben több mint ezer tanuló vett részt hasonló foglalkozásokon, ami a helyi lakosság számát is figyelembe véve nem elhanyagolható. A Múzeumok Éjszakája végül valóban éjszakába nyúlóra sikerült. Az utolsó látogatók és a kis kézművesek éjfél körül indultak haza.

A tanítási időszak után megkezdődött a nyári szünet az oktatási intézményekben. A múzeumok is minden évben alkalmazkodnak az ilyenkor fellépő szezonális igényekhez. A jeles napokhoz kötődő, gyakran az iskolákba kihelyezett múzeumpedagógiai foglalkozások mellett rendszeressé válnak a szabadban is végezhető kreatív tevékenységek és a nyári táborok fogadása. Az ilyenkor érkező résztvevők folyamatos munkát biztosítanak a múzeum munkatársai számára. A megfelelő színvonalú foglalkozások lebonyolítása nem csupán azok megtartásából áll, hanem jelentős előkészítő és tervező munkát is igényel a tanév közben zajló „múzeumi órákhoz” hasonlóan. Ettől függetlenül a táborok keretein belül érkező csoportok mindig újabb izgalmakat biztosítanak mind a szervezők, mind a múzeum munkatársai számára. Egy társaságon belül is változatos lehet az érkezők életkora, érdeklődése és koncentráló képessége is. Az évről évre visszatérő táborozók és kísérőik visszajelzéseiből úgy tűnik, hogy elégedettek a szolgáltatásainkkal és már várják, hogy jövőre is visszatérhessenek. Köszönjük valamennyi partnerünknek, hogy a Finta Múzeumot választották, különösen a Madarász Károly Művelődési Ház és Városi Könyvtár munkatársainak, akik lelkes tevékenysége a legtöbb nyári tábori csoportot eredményezte az idei évben.

A Magyar Nemzeti Múzeumban a Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége szervezésében június 16-án került sor a „Kismúzeumok szakmai napja” című konferenciára, ahol a múzeumigazgató kerekasztal beszélgetésen képviselte a Finta Múzeumot.

Július 21-én a Tusványosi Szabadegyetem konferenciáján moderátorként képviselte az intézményt „Kastélyok, várak, turisztika” témakörben.

Túrkeve Város Napja alkalmából szeptember 8-án nyílt meg a Vadász Pál Kiállítóteremben a „Kopa Zsigmond építőmester építészeti rajzai” című kiállítás. Az alkotó életútja több különlegességet is tartalmaz. Mestere Schulek János a Halászbástya tervezőjének fia, aki az épület helyreállítását is végezte a II. világháború után. A tárlat az ő minősítő aláírásával ellátott terveket is bemutatja. A

tiszaföldvári születésű Kopa Zsigmond ugyanakkor közeli rokona Kopa Kálmán – Túrkevén dolgozó – városi adótisztviselőnek, valamint Kupa Árpád egykori képviselőnek és írónak. Kopa Kálmán fogadta be Finta Gergelyt alkotásaival, miután a város képviselő-testülete kilakoltatta. Az ő közreműködésének köszönhetően került a művész hagyatéka a Finta Múzeumba. A kiállítást Béres Mária a Tiszazugi Földrajzi Múzeum igazgatója és Nagy Árpád túrkevei építész, tervező nyitotta meg. A különleges anyag november végéig lesz megtekinthető a látogatók számára.

Szeptember 18-án került sor a Korda Sándor életútjának ismertetésére a róla elnevezett filmszínház előterében. A világszerte ismert filmrendező, producer 130. éve látta meg a napvilágot Túrkeve határában Pusztatúrpásztón. Ebből az alkalomból a Madarász Károly Művelődési Ház és Városi Könyvtár szervezésében Kapás János Zsolt a Finta Múzeum igazgatója mutatta be a Korda testvérek tevékenységét és legendájuk továbbélését a világban. A rendezvény Ratkay Lajos Korda Sándor szobrának koszorúzásával zárult.

A túrkevei Beregszászi Sándor szakaszvezető a Zongora, majd a Puma vadászrepülő század tagja volt. 1944. július 2-án halt hősi halált a háború alatti legnagyobb légi harcban, melyet Magyarország légterében vívtak. A Balatonba csapódott repülőgépének kiemelésére 2023. október 26-án került sor. Ekkor mutatták be a nyilvánosság számára az addig előkerült leleteket. Ezt megelőzően Magó Károly megbízásából Dinya József felkutatta Beregszászi Sándor rokonát Mihály Zsoltot és lehetőséget biztosított részükre és a Túrkevéről érkezők számára, hogy az eseményen részt vehessenek. A pilóta szülővárosából Kiss József egyéni vállalkozó saját költségén és járművén biztosította az érdeklődők szállítását. Így rajta kívül Dinya József, fia és unokája, valamint a Finta Múzeum két munkatársa lehettek jelen a történelmi jelentőségű napon. A balatonakarattyai eseményen Szentkirályi Alexandra kormánybiztos és Konrád Károly belügyi államtitkár is részt vett. Előbbi beszédében hangsúlyozta a lelet és Beregszászi Sándor hősi halálának jelentőségét. A rendezvényen több mint 600 fényképet készítettünk a Finta Múzeum digitális fotótára számára, amit a szervezőknek is a rendelkezésére bocsátottunk.

A Finta Múzeum pályázati úton 24.929.300 forintot nyert el a „Mesterhármas” című tárlat megvalósításához 2022-ben, amelyből 8.547.837 forint elköltése az idei évre tolódott. Ez külön feladatként a költségvetés személyi és dologi részétől független. A feszített költségvetés miatt szakmai munkát szinte kizárólag ennek terhére tudtunk végezni. Ezen felül pályázatot nyertünk a Múzeumok Őszi Fesztiváljának programjaira 150.000 Ft értékben, melynek elszámolása jelen pillanatban is tart. A XXIV. Kevi Juhászfesztivál alkalmára tervezett „Kevi retró” című kiállítás további 800.000 Ft támogatásban részesül pályázati úton, melynek utalása későbbre várható.

Rendszeresen tájékoztattuk rendezvényeinkről a médiát (Új Néplap, Túrkeve Újság, Túrkeve TV). Aktívabban tájékoztatjuk a közönséget a közösségi média (Facebook) felületén keresztül is.

A saját honlapunk (www.fintamuseum.hu) mellett tájékoztatjuk a www.museum.hu, a www.turkeve.hu, és a megyei múzeum (www.djm.hu) honlapját.

Továbbra is zajlik a fotótár és az adattár digitalizálása, bővítése és revíziója, ami hosszútávon is meghatározza az intézményben zajló munkafolyamatokat. Ezen felül a többi gyűjteményi egységben is változatlan a gyűjtés és a feldolgozás üteme, ami az intézmény alapfeladata. Folyamatos a kiállítások nyitvatartása a törvényi előírásoknak megfelelően. Az év végén ismét az ügyeleti rendszer kerül bevezetésre. Az adminisztráció üzemeltetése változatlan marad. A feladatellátás minden tekintetben zavartalan.

Túrkeve, 2023. november 20.

Kapás János Zsolt
múzeumigazgató